

Jumalateenistus Nõos P, 11.01.26 kl 11, Kristuse ristimispüha

Lektsioonid: Js 61:1–3; Jh 1:29–34

Jutlus: Ap 8:26–40

Laulud: 54 (1–4); 58 (1–7, 8); 271 (1–4); 268 (1–4)

Issanda ingel rääkis aga Filippusele: „Tõuse ja mine lõuna poole seda teed, mis läheb Jeruusalemmast alla Gaza poole! See on tühermaa.” Ja Filippus tõusis ning läks. Ja vaata, üks Etioopia eunuhh, etiooplaste kuninganna kandake võimukandja, kes valitses kogu ta varanduse üle, oli tulnud Jeruusalemma Jumalat kummardama ning oli tagasi pöördumas ja istus oma tõllas ning luges prohvet Jesaja raamatut. Ja Vaim ütles Filippusele: „Mine ja ligine sellele tõllale!” Filippus jooksis tõlla juurde ja kuulis teda lugevat prohvet Jesaja raamatut ning küsis: „Kas sa ka aru saad, mida sa loed?” Tema vastas: „Kuidas ma võin aru saada, kui keegi mind ei juhata?” Ja ta palus Filippust astuda üles ja istuda enese kõrvale. Ja kirjakoht, mida ta luges, oli see: „Tema on kui lammast viidud tappa ja otsekui tall on hääletu oma niitja ees, nõnda ei ava ka tema oma suud. Tema alandamisega on tema õigus ära võetud. Kes jõuab tema suguvõsast jutustada? Sest ta elu võetakse ära maa pealt.” Ja eunuhh hakkas rääkima ning ütles Filippusele: „Ma palun sind, kelle kohta prohvet seda ütleb? Kas enese või kellegi teise kohta?” Aga Filippus avas oma suu ja sellest kirjakohtast lähtudes kuulutas talle evangeeliumi Jeesusest. Aga kui nad teed mööda edasi läksid, jõudsid nad ühe vee äärde. Ja eunuhh lausus: „Ennäe, vesi! Mis takistab, et mind ei võiks ristida?” [Aga Filippus ütles: „Kui sa usud kogu südamest, siis on see võimalik.” Ta vastas ja ütles: „Ma usun, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg!”] Ja ta käskis tõlla peatada ja nad mõlemad, Filippus ja eunuhh, astusid vette, ja Filippus ristis tema. Aga kui nad veest välja tulid, haaras Issanda Vaim Filippuse, ja eunuhh ei näinud teda enam. Kuid ta läks oma teed edasi rõõmuga. Aga Filippus leiti Asdodist, ja ta kuulutas mööda maad käies evangeeliumi kõigile linnadele, kuni ta jõudis Kaisareasse.

Tänase jumalateenistuse teema meie kirikukalendri järgi on Kristuse ristimise püha.

Ristimine on meile kõigile tuttav toiming, me kõik oleme selle kord elus läbi teinud. Ent mis muudab siis ristimise nii eriliseks, et sellest tuleb nii tihti kõnelda?

Küllap mõtles sellele ka meie usuisa dr Martin Luther, kui ta küsis oma „Väikses katekismuses”: „Mida annab ristimine või mis kasu see toob?” Ja vastab: „See toob kaasa pattude andeksandmise, päästab surmast ja kuradist ning kingib igavese õndsuse kõigile, kes seda usuvad, mida Jumala Sõna ja töotus ütlevad.”

Seega paistab ristimine olevat kindel tagatis pääseda sellest, mida inimesed kõige rohkem kardavad, surmast. Ka kuradist, aga paljud inimesed ei oska kuradit karta, kuna ta oskab jätta mulje, et teda pole olemas. Seepärast olgu kurat siin lihtsalt juurdemõeldav.

Siiski paneme tähele, et Luther viitab ühele tingimusele, mis surmast pääsemiseks tarvilik on, nimelt usule. Kui inimene ei usu seda, mida Jumala sõna ehk Piibel ja seal kirja pandud töötused ütlevad, siis ta surmast ei pääse, isegi ristituna.

Järelikult käib ristimisega alati kaasas vajadus Piibli sõna uskuda. Selleks aga, et seda uskuda, on tarvis seda esmalt tundma õppida. Nõnda tundub loogiline, et luterluses eelneb ristimisele alati usuõpe, mille kohustuslik element on tutvumine Piibliga. Lapse puhul, kes ise lugeda ei oska või loetud sõna mõista ei suuda, on ristimise n-ö garandiks kristlike vanemate ja ristivanemate usk, mis toetub nende piiblitundmisele ja järelikult ka leerikursuse läbimisele – nad peavad olema koguduse konfirmeeritud liikmed.

Seetõttu on meie tänane kirjakoht Ap 8. peatükist väga heas kooskõlas luterliku arusaamaga ristimisest: loos kujutatud ristitav, Etioopia kuninganna varade valitseja, n-ö rahandusminister õpib Piiblit tundma.

Väärrib tähelepanu selle kõrge ametniku huvi Pühakirja vastu. Või siis on Pühakirja lugemine talle õpitud harjumus. Too ametnik oli oletatavasti juudi usku pöördunud võõramaalane, keda kutsutakse proselüüdiks. Ning Pühakirja valjult retsiteerimine kuulub juudi kommete hulka. (Igaks juhuks

meenutan, et too ametnik luges juutide Pühakirja, meie mõistes Vana Testamenti. Uut Testamenti veel polnud.)

Siit võib teha veel ühe järelduse. Nimelt et ristimisele ei saa inimest sundida, vägisi ristimine ei tööta (rõhutan veelkord, et lapse puhul see väide ei kehti, kuna tema puhul võtavad vastutuse enda peale vanemad ja ristivanemad). Tõsi, teame näiteid ajaloost, kui rahvastele on ristimist väevõimuga peale surutud, ka meie rahvale 13. sajandil. Kuid üksikisiku puhul see kindlasti ei toimi.

Ka meie loos ei läinud evangelist Filippus (mitte segi ajada Jeesuse jüngril Filippusega, kuna Ap-s mainitud Filippus oli üks seitsmest diakonist) toda ametnikku n-ö pöörama, vaid uusi teadmisi andma. Teadmisi Jeesusest Kristusest, mis põhinesid eelmistel teadmistel. Ametnik oli tuttav prohvet Jesaja raamatuga ja tal tekkisid küsimused selle kohta, mida seal kirjutatakse. Ja Filippusel oli lihtne neile küsimustele vastates etioopia kõrge ametnik Jeesusesse Kristusesse uskuma panna. Niisiis oli etiooplase ristimise aluseks Piibli tundmine ja sellest tulenev usk Jumalasse, mida oli Piibli toel lihtne muuta usuks Jeesusesse Kristusesse.

Tuletagem meelde oma kogemusi ristimisest. Kas me uskusime Jumala sõna? Kui palju me õigupoolest Piiblit tundime: leeritunde oli ju piiratud hulk ja kõigis neist ei kõneldud ka Piiblist? Ristimisel vastatakse küsimustele usu kohta ja tuleb lugeda ka usutunnistus. Täiskasvanu puhul on neid küsimusi päris palju, lapse ristimisel aga õigupoolest üks, kuid määrav: kas sa usud, et ristimine päästab lapse kuradi haardest? See esitatakse ristija kinnitusena: „See püha ja õndsakstegev usk kohustab kõiki, kes tema peale on ristitud, saatana ja tema olust ning tööst lahti ütleva ja ükspäinis Kolmainust Jumalat teenima ja Temale elama.”

Kas vanemad ja ristivanemad on selle kinnituse Piibli alusel läbi mõelnud, et on nõus lapse ristima? Kas meie, kes oleme täiskasvanuna ristitud, oleme sellega nõustunud Piiblile tuginevas usus? Kardan, et mitte, ehkki palun kohe vabandust nende ees, kes on ristitud Piiblile tuginevas usus, nagu too etioopia ametnik. Oletan, et me oleme enda ja oma laste ristimisel ütelnud „jah” seetõttu, et me usaldame vaimulikku, kes meilt kõike seda küsib.

Jumal teab seda ja arvestab sellega. Seepärast eeldab Ta meilt, et peame oma usuteel Piibliga tutvumisega jätkama, et Jumal saaks meile usku ikka ja jälle juurde kinkida.

Kui mõtleme Jeesuse tähendamissõnale külvajast, kus Jumala sõna seeme kukkus inimeste südames erinevale pinnasele, siis võiks öelda, et Jumala sõna pole mitte ainult külviseeme, vaid ka väetis ja laiemalt n-ö vaimulik põllumajandus. Apostel Paulus ütleb 1Kr 3:7: „Nõnda siis ei ole midagi see, kes istutab, ega see, kes kastab, vaid Jumal, kes kasvatab.” Istutaja on evangeeliumi kuulutaja, vaimulik või misjonär, kastja võib-olla äratusjutlustaja. Kuid meie usutaimede kasvatamise suudab tagada vaid Jumal ise.

On suur õnnistus, kui Ta seda inimese südames teeb. Meie jutlusealuses kirjakohas kasvatab etioopia ametniku usku just Jumal ise. Kõigepealt saatis ta oma Püha Vaimu Filippusele, et Filippus n-ö kastaks seda seemet, mis ametniku südames oli Pühakirja tundmise läbi juba istutatud. Kuid me kuulsime meie kirjakoha lõpus, kuidas Issanda Vaim peitis diakon Filippuse etiooplase silme eest ja etiooplane läks oma teed edasi rõõmuga.

Minu meelest on rõõm see indikaator, mis näitab, et Jumal meid kasvatab. Peame tunnistama, et ka elus kristlasena on rõõm vahel kadunud, ehkki kristlase kuvandi juurde kuulub kirikuväliste inimeste arvates see, et nad on alati rõõmsad ja kõigea rahul.

Kahjuks seda rõõmu siiski alati ei jätku. Ent Jeesusesse Kristusesse uskuvate inimestena me peame teadma, et see rõõm ei jäta meid viimselt maha. Ristija Johannes ütleb Jh 3:29: „Peigmehe sõber seisab aga kõrval ja kuulab teda ning on väga rõõmus peigmehe hääle üle. Nii on nüüd ka minu rõõm saanud täielikuks.” Teame, et Ristija Johannesel oli raskeid päevi, ta hulkus kõrbes, ta pandi vangi, ta kahtles Jeesuses kui Messias ja viimselt ta hukati. Pole põhjust arvata, et tema südames oli kogu aeg ülevoolav rõõm. Kuid ta teadsis, et Jeesus on tema rõõmu allikas.

Nii teame ka meie, et Jeesus on elus, mis võib olla vahel päris kurb, meie rõõmu allikas. Ja kui me seda rõõmu tunneme, siis teame, et Jumal on meiega, pole meid maha jätnud ja tahab meid edasi kasvatada.

Pärimuse järgi on too Etioopia kuningriigi rahandusminister etiooplaste misjonär, sest tänu temale võttis Etioopia vastu ristiusu ning Piibel tõlgiti etioopia keelde. Siit me näeme, kui suuri asju võib teha inimene, kellesse on istutatud Jumala sõna, kes tunneb Piiblit, keda Jumal oma Püha Vaimu väel ja mõne kaasteelise abil kastab ning kes tunneb Jumala suurest kingitusest rõõmu! Kes teab, mida Jumal ka meie läbi korda võib saata, kui me jääme oma elus kindlaks Piiblist tulenevale usule! Aamen.